

Kunnskapsdepartementet
Postmottak@kd.dep.no

Bergen 03.02.16

Høring på – forslag til endring i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning

1 Innledning

NLA Høgskolen takker for anledningen til å gi sin vurdering av de foreslåtte endringer i studiekvalitetsforskriften.

NLA Høgskolen er positiv til at Meld.St. 18 (2014–2015) *Konsentrasjon for kvalitet (Strukturmeldingen)* vil legge til rette for økt kvalitet i høyere utdanning og forskning. Vi vil i det følgende vurdere om de økte krav som foreslås vil føre til økt kvalitet.

NLA Høgskolen vil understreke viktigheten av at ansvaret for, og utviklingen av, kvalitet ligger hos den enkelte institusjon og at NOKUTs modeller for akkreditering og tilsyn bidrar til dette. Vi vil også støtte alle tiltak som kan gjøre NOKUTs søknadsprosesser mer effektive og smidige.

Vi presenterer våre svar ut fra rekkefølgen på endringsforslagene i høringsnotatet.

2 NOKUTs tilsynsvirksomhet og oppnevning av sakkyndige

NLA Høgskolen støtter de tiltak som blir foreslått for å effektivisere NOKUTs virksomhet gjennom å bruke eget administrativt personale for å avklare kvantitative krav. Likeså det vi oppfatter som presisering av gjeldende rett til selv å iverksette tilsyn.

Vi vil likevel påpeke at det kan være et faglig spørsmål hva som krever faglig vurdering, eller hva en bestemt anvendelse/tolkning av en lov/forskrift har som konsekvenser. Derfor bør NOKUT være bevist på hva som kan/bør avklares administrativt.

NLA Høgskolen støtte forslag til endring i § 1-3. *NOKUTs tilsynsvirksomhet og § 1-7. Oppnevning av sakkyndige*

Besøksadresser:

Sandviken: Amalie Skrams vei 3, Bergen
Breistein: Olav Bjordals veg 41, Breistein
Staffeldtsgate: Linstows gate 2, Oslo
Gimlekollen: Bergtoras vei 120, Kristiansand

Bankkonto:

3000.48.00008 (drift)

3 Systematisk kvalitetsarbeid

NLA Høgskolen vil påpeke faren for et kvalitetsregime som vokser ut over rimelige proporsjoner. Dette særlig sett i lys av departementets økonomiske innstramminger med sikte på at institusjonene skal effektivisere og rasjonalisere driften.

Vi er også skeptisk til at *Europeiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring i høyere utdanning* bli forskriftsfestet. NOKUT bør på fritt grunnlag kunne legge slike standarder til grunn i lys av den norske debatten på området.

Til de konkrete forslagene vil vi uttale:

§ 2-1 Krav til systematisk kvalitetsarbeid

Vi støtter endringen fra *kvalitetssikring* til *systematisk kvalitetsarbeid*.

- (1) Det er ikke noe saklig nytt i dette punktet, men vi er skeptisk til at det brukes for store ord. Å ha et helhetlig ansvar er greit, men å *kvalitetssikre alle forhold som har betydning for studiekvaliteten* er krevende!
- (2) NLA Høgskolen er som nevnt skeptisk til å gå over fra norske til europeisk vedtatte standarder nedfelt i forskrift. Dette punktet fører så til pkt.
- (3) som pålegger institusjonene en periodisk evaluering av sine studietilbud. Men hvordan skal denne plasseres i forhold til de årlige kvalitetsvurderingene og NOKUTs periodiske tilsyn? Skal det innføres noe nytt, så bør det erstatte noe gammelt for å unngå en unødig bruk av ressurser. En slik periodisk selvevaluering kan ha mye for seg, men da bør den erstatte NOKUTs tilsyn for en periode.

§ 2-2 Periodisk tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid

- (1) Vi støtter dette forslaget.
- (2) NOKUTs periodiske tilsyn er ressurskrevende både for NOKUT og for institusjonene. Når en nå står foran tredje runde med slikt tilsyn, bør en vurdere å kople forslaget om periodisk selvevaluering med NOKUTs tilsyn. For eksempel offentlig selvevaluering hvert 4-5 år og NOKUTs tilsyn hvert 8-10 år.
- (3) Vi støtter dette forslaget
- (4) NLA Høgskolen tilrår at det i forskriften ikke knyttes an til definerte internasjonale retningslinjer, men at en holder fast på den gjeldene formuleringen som sier at evalueringene må relateres til internasjonale krav.

4 Akkreditering av studier

NLA Høgskolen deler intensjonen om å styrke kvaliteten på master- og doktorgradsutdanningene som ligger til grunn for departementets endringsforslag. Likevel vil vi påpeke at de kvantitative målene som blir foreslått for å oppfylle denne styrkingen, bør brukes med skjønn. Det er forskjell på hva som ligger i bredde og dybde innen ulike fagområder. Det er videre ingen automatikk i at det er samsvar mellom kvaliteten og

kvantitet. Små, kvalitativt gode, fagmiljø kan lettere representere reelle alternativt til rådende tenkning.

NLA Høgskolen er en av de private, verdibaserte høyskolene. Disse høyskolene bygger på lang, historisk tradisjon som alternativ til statlige institusjoner, og de kan ofte være alene om å gi alternativ utdanning innen sentrale studier i f.eks. pedagogikk og grunnskolelærerutdanning. Det bør derfor være en målsetting at en legger til rette for det mangfold som disse høyskolene representerer i et demokratisk samfunn. Nå opererer departementet selv med begrepet «nasjonale hensyn», og vi mener at kvantitative vurderinger av disse høyskolenes master- og doktorgradsstudium bør vurderes i lys av dette begrepet.

Departementet argumenterer med at de vil skjerpe kravene til kompetanse ved å kreve førsteamanuensis og professorkompetanse for alle faglige stillinger knyttet til et doktorgradsprogram. Her mener vi at en bør vurdere kompetansekravene i lys av det som i forskriften sies om en styrking av det totale fagmiljøet knyttet til doktorgradsprogrammet. Der vektlegges større tverrfaglighet, og gjennom fusjonene mellom høyskoler og universitet vil flere profesjonsutdanninger etter hvert sannsynligvis føres frem til doktorgrad. I lys av dette vil en bredere profesjonskompetanse, som ligger i dosentkompetansen, kunne være både et viktig og nødvendig bidrag til fagmiljøet ved doktorgradsprogrammet. Derfor bør dosentkompetanse telle med i kompetansekravene til fagmiljøet ved et doktorgradsprogram.

I de kvantitative kravene til kompetanse innen masterutdanningene er ikke dosent nevnt i det hele. Dette må være en feil. Det er ingen grunn til at ikke en dosent vurderes på samme linje som en professor når det gjelder kompetanse for en masterutdanning, slik ordningen er i dag.

NLA Høgskolen støtter at kravene til kompetanse og kvalitet styrkes inne høyere utdanning, men vi mener at de varslede kravene til økt kompetanse for å drifte masterstudier bør økes gradvis. Nå økes grunnskolelærerutdannelsen til master samtidig som alle andre masterprogram får nye krav. Dette er mer enn krevende. Dette blir ytterligere forsterket ved at eksisterende masterutdanninger må dokumentere nye krav. Vi mener at institusjonene må få et lengre tidsspenn for å implementere denne reformen i eksisterende utdanninger.

Når det gjelder spørsmålet om kvantifisering av stillinger knyttet til et program, så mener NLA Høgskolen at det er en feil vei å gå! Enhver slik ramme vil eskalere ressursbruken og er derfor dysfunksjonell i forhold til kravene til sektoren om øket kostnadseffektivitet. Etter vårt syn er det tilstrekkelig at en setter et mål på gjennomstrømming og kompetanse i fagmiljøet som skal drifte programmet.

§3-1 Akkreditering av studietilbud

- (5) I gammel og ny forskrift brukes uttrykket *Kriteriene skal være i tråd med internasjonale standarder som Norge er forpliktet til å følge*. Da ligger det til norske instanser å vurdere og ev. implementere nye standarder. Vi mener det er slik internasjonalt samarbeid bør fungere.

NLA Høgskolen støtter forslagene under denne paragrafen.

§3-2 Akkreditering av mastergradsstudier

Viser til generell kommentar over.

- (1) Uttrykket *tilstrekkelig faglig bredde* bygger på skjønn og ikke på kvantitative objektive kriterier. Normalt er det fag- og forskerfelleskapet som definerer bredde og avgrensning av et fagområde, men her blir dette koplet til en politisk intensjon om styrket kvalitet i et studium. Skal dette oppfattes legitimt i sektoren må NOKUT legge stor vekt på de faglige kommisjonenes vurdering og skjønn. Det siste kan åpne for en nødvendig ulik vurdering innen ulike fagområder og –tradisjoner.
- (2) NLA Høgskolen tilrår alternativ 1 under dette punktet. Som nevnt over er det behov for fleksibilitet og rom for skjønn i spørsmål om akkreditering av studier. Skal dette hensynet ivaretas, så må ikke NOKUT i de utfyllende kriterier i studietilsyns forskriften legge inn kvantitative rammer som departementet selv argumenterer mot i dette høringsbrevet. Vi unnlater derfor å kommentere de kvantitative rammene som er skissert i alternativ 2.
- (3) Formuleringen *spesialisering i alle vesentlige deler av mastergradsstudiet* åpner også for skjønn om hva som er *vesentlige deler*. Dette tror vi likevel en fagkommisjon vil kunne vurdere.
- (4) Vi er usikre på hva departementet legger i fagmiljø. Her er brukt uttrykket *Mastergradsstudiet skal være tilknyttet et fagmiljø*, men i pkt. 2 er brukt uttrykket at mastergradsstudiet skal *ha et fagmiljø*. Er fagmiljøet avgrenset til masterdelen i et 5-årig bachelor- og masterstudium, eller er fagmiljøet hele det femårige programmet? Dvs. blir fagmiljøet definert ut fra organiseringen av studiet?

§ 3-3 Akkreditering av doktorgradsstudier

Viser til kommentar under §3-2

- (1) Vi støtter dette forslaget.
- (2) Formuleringen *Området for doktorgradsstudiet skal utgjøre en vitenskapelig helhet* er spenningsfylt. Eksemplet i høringsbrevet er greit, men det er ikke klargjørende for situasjonen i sektoren.
- (3) Vi støtter dette forslaget
- (4) Vi støtter dette forslaget
- (5) NLA Høgskolen tilrår alternativ 1 ut fra samme argumentasjon som over.
- (6) Vi er usikker på intensjonen med endringen på dette punktet. Dersom departementet ønsker å minimere antallet doktorgradskandidater som ikke har stilling som stipendiat, så ser vi en logisk sammenheng i forslaget. Om dette er en klok strategi, så lenge sektoren ikke tildeler et tilstrekkelig antall stipendiater, er tvilsomt. Dersom intensjonen er å styrke et stipendiatmiljø ved den doktorgradsgivende institusjonen, så bør en splitte opp og beholde kravet om å ta opp 15 doktorgradsstudenter og så kreve at minst halvparten av disse skal ha hovedarbeidsplass ved institusjonen.

5 Akkreditering av institusjon

NLA Høgskolen har ikke merknader til de endringsforslag som blir fremmet i §§ 3-5, 3-6, 3-7 og 3-8

6 Revidering av akkreditering

NLA Høgskolen har ikke merknader til de endringsforslag som blir fremmet i § 3-9

7 Søknad om akkreditering

NLA Høgskolen har ikke merknader til de endringsforslag som blir fremmet i §§ 3-10 og 3-11

8 Sluttbestemmelser

§8-1 Ikrafttredelse og overgangsregler

(3) Viser til tidligere kommentar. Vi mener at institusjonene må få et lengre tidsspenn enn til utgangen av 2018 for å gjennomføre denne reformen.

NLA Høgskolen

Erik Waaler
rektor

